

הרב הדומה למלאך ה'

"וינדעתם כי שלחתי אליכם את המצנה הזאת להיות בריתי את לוי אמר ה' צבא-ות. בריתי היתה אתו החיים והשלום ואהבתם לו מורא ויראני ומפני שמי נחת הוא. תורת אמת היתה בפייתו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון. כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבא-ות הוא" (מלאכי ב ד-ו)

"הכי אמר רבי יוחנן מאי דכתיב 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא' אם דומה הרב למלאך ה' - יבקשו תורה מפיו, ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיו" (מ"ק יז. חגיגה טו):

למלאך יש כנפיים

"בשנת מות המלך עזיהו ואראה את ה' ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל. שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף. וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבא-ות מלא כל הארץ כבודו. וינעו אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן. ואמר אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב כי את המלך ה' צבא-ות ראו עיני. ויעף אלי אחד מן השרפים ובדוד רצה במלקחים לקח מעל המזבח. ויגע על פי ויאמר הנה נגע זה על שפתיך וסר עונך וחסאתך תכפר" (ישעיה ו א-ז)

מדוע מכסה רגליו?

בשתים יכסה פניו - שלא יביט לצד השכינה. ובשתים יכסה רגליו - לצניעות שלא יראה כל גופו לפני בוראו, ובתנחומא ראיתי כסוי הרגלים לפי שהם ככף רגל עגל שלא להזכיר לישראל עון העגל (רש"י)

"היה הנה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי חלהו בארץ פשדים על נהר כפר ותהי עליו שם יד ה'. וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתזקה פעין החשמל מתוד האש. ומתזקה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה. וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם. ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל ונצצים פעין נחשת קלל. וידי אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם ופניהם וכנפיהם לארבעתם" (יחזקאל א ג-ח)

ותנחומא אמר כיסוי רגלים לפי שהם ככף רגל עגל שלא להזכיר עון העגל את ישראל (תנחומא צו יג)

"בשתים יכסה פניו - שלא יביט פני שכינה, 'ובשתים יכסה רגליו'... דכתיב 'וכף רגליהם ככף רגל עגל' על שם ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון (תנחומא אמור ח)

ולמה אמר שיקריבו שור לכפר על תבנית שור שנא' (תהלים קג) 'הסולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי'. תדע לך בא וראה מה כתיב 'וארבעה פנים לאחת ודי' כנפים לאחת להם' מה כתיב שם 'ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל' ובשביל כפרתן של ישראל הוסיף להם עוד שתי

כנפים שנאמר ישש כנפים לאחד? למה? אמר הקב"ה שיכסו רגליהם שהן דומות כעגל כביכול **שלא יראה אותן ויזכור מעשה העגל**. בשתים יכסה רגליו וכ"כ למה אלא לכפר על ישראל זהו הסולח לכל עונוכי (תנחומא אמור טז)

"להזהר בתוכחה שלא לעורר ח"ו קטרוג למעלה ע"י שמפרש חטאת הקהל... 'אהבת צדק ותשנא רשע'... אהבת לצדק את בריותי ושנאת לחייבן. והנה כתוב במלאכים (ישעיהו ו ב) 'בשתים יכסה רגליו שלא לעורר קטרוג, ע"י שרגליהם רגל עגל, וכמו שכתב הפייטן לרה"ש 'לואטים רגליהם מלהזכיר עון עגל אש', כמו"כ צריך להיות המוכיח לכסות פשעי העם, ולא לגלותם ח"ו, באופן זה יבקש תורה מפיו. והיינו דאמרו חז"ל 'אם הרב דומה כמה"צ, באופן שאינו מגלה כי אם מכסה פשעיהם, אז יבקש תורה מפיו' (קרוך לדוד שבה"ג תקד, מועדים א עמ' ו).